

In Nederland Door Omstandigheden

((door Rob de Haas alias Gerritsen))

In de edities 1 en 2 van het Gemerts Heem van 2019 schetste ik de achtergrond van de Indische Nederlanders in Gemert aan de hand van mijn eigen familiegeschiedenis. Daarbij ging ik ervan uit, dat een zekere Dirk de Haas uit Amsterdam de stamvader is van onze familie De Haas. Dat kon ik doen op basis van het omvangrijke werk “Oud en Nieuw Oost-Indiën” uit 1726 van dominee François Valentijn, die Dirk persoonlijk gekend heeft en op basis van een artikel van professor S. Kalff “Van weesjongen tot gouverneur” uit 1902. Dat Dirk de Haas de grondlegger is van een talrijk Indo-Europees geslacht staat vast. Echter bij zijn overlijdensbericht van 8 april 1701 staat dat hij is overleden *‘in het 63ste jaar sijns ouderdoms’*. Ik tekende daarbij aan, dat dat niet kon kloppen *‘anders zou hij in 1644 toen hij naar Batavia ging pas zes of zeven zijn geweest’*. Logischerwijze was een weesjongen die naar Indië werd gestuurd een jaar of zeventien. Daar ging ook Kalff vanuit. Wie schetst mijn verbazing toen ik in het heral-

disch tijdschrift “De Nederlandse Leeuw” uitgave 1986 volume 103 lees, dat W.Ph. Coolhaas in zijn “Generale Missiven IV (1675-1685) blz. 721 dezelfde twijfels heeft bij de conclusie dat Dirk pas zes jaar zou zijn geweest toen hij uit Holland vertrok. In hetzelfde artikel wordt die twijfel echter meteen weggenomen. Het antwoord wordt namelijk gegeven door J. Mooy in zijn “Bouwstoffen voor de Geschiedenis der Protestantse Kerk in Nederlands-Indië, 1927 dl.1 blz. 720. Dirk heet niet De Haas maar Gerritsen. Zijn moeder heet De Haas. Nu blijkt dat een broer van haar, zijn oom opperkoopman Sr. de Haas *‘heeft met sich genomen een kindt van sijn suster, genaemt Dirck Gerritsen, oudt ontrent ses iaren, in meyninge om ’t selfde bij sich op te queecken, ende soo totten dienst van de E. Compag. bequaem te maecken’*. Later heeft Dirk de naam van zijn oom en zijn moeder De Haas aangenomen en heeft hij onder de naam Dirk de Haas een glansrijke carrière binnen de VOC mogen beleven.